

Sygn. akt I CSK 175/18

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa „S.” Spółki z o.o. w K.

przeciwko „C.” S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 czerwca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej
kwotę 5400,- (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Rozpoznając po raz trzeci sprawę, Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. oddalił powództwo „S.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w sprawie przeciwko „C.” spółce akcyjnej z siedzibą w W. o odszkodowanie za nienależne wykonanie umowy agencyjnej (art. 471 k.c.) oraz z tytułu świadczenia wyrównawczego (art. 764³ k.c.). W wyniku rozpoznania apelacji, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 9 marca 2017 r. zmienił zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 67 192,20 złotych z ustawowymi odsetkami oraz zasądził od powódki koszty procesu i obciążył ją kwotą należną biegłemu; oddalił apelację w pozostałym zakresie i nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu kosztów nieuiszczonej opłaty od apelacji.

W skardze kasacyjnej odnoszącej się do części oddalającej apelację powódki (pkt drugi zaskarżonego wyroku) oraz w części obciążającej ją kosztami powódka zarzuciła wyrokowi Sądu Apelacyjnemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 764³ § 1 k.c. przez błędną wykładnię oraz przepisów postępowania, tj. art. 398²⁰ k.p.c. przez wydanie orzeczenia sprzecznego z wykładnią powołanego przepisu, dokonaną w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012 r., sygn. akt I CSK 211/11; art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 176 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie, a w wypadku nieuwzględnienia tego zarzutu, naruszenie art. 322, art. 217 § 2, art. 227, art. 382, art. 102 i ewentualnie art. 100 k.p.c. Ponadto zarzucono naruszenie art. 378 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c. przez pominięcie przy rozpoznawaniu sprawy. Skarżąca wniosła o uwzględnienie naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., a jeżeli to nie nastąpi, o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie uchylenie wyroku drugiej instancji i przekazanie sprawy w zaskarżonej części do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie oddalenie jej w całości, w części oddalającej apelację strony powodowej i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka powołała się na istotne zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, dotyczące sposobu oraz zakresu utraconych korzyści przez agenta przy wyliczeniu świadczenia wyrównawczego (art. 764³ § 1 i § 2 k.c.), a także na potrzebę wykładni przepisu w związku z rozbieżnościami w orzecznictwie na tle art. 386 § 4 k.p.c., gdy chodzi o zachowanie zasady dwuinstancyjności postępowania, w okolicznościach odmiennego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd drugiej instancji, z uwagi na poczynienie nowych ustaleń faktycznych. Wskazana została także oczywista zasadność skargi ze względu na ewidentnie wadliwą korektę wyliczeń biegłego w zaskarżonym orzeczeniu oraz pominięcie jakiegokolwiek poczucia słuszności w rozstrzygnięciu o kosztach postępowania.

Mimo bardzo obszernego uzasadnienia podstaw samej skargi oraz wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania strona powodowa nie wykazała potrzeby ponownego zajmowania się przez Sąd Najwyższy prawomocnie już rozstrzygniętą sprawą. Jest zrozumiałe, że powódka chciałaby uzyskać jak największą kwotę z tytułu wynagrodzenia wyrównawczego, jednak w takim zakresie, w jakim to powinno było nastąpić rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w zaskarżonym wyroku jest prawidłowe. Wynika ono zarówno z zastosowania się do stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w wyroku w sprawie I CSK 211/11, jak i Sądu Apelacyjnego we wcześniejszym postanowieniu o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji (s. 23 - 24). W szczególności w uzasadnieniu wspomnianego wyroku Sądu Najwyższego, wydanego w niniejszej sprawie znalazło się wyjaśnienie istoty świadczenia wyrównawczego i udzielona odpowiedź na wątpliwości, które zostały zgłoszone w obecnie złożonej skardze kasacyjnej (s. 20 - 28 z przywołaniem odpowiedniego

orzecznictwa). Nie wymaga to ponownego roztrząsania przesłanek określonych w art. 764³ § 1 k.c. i co do tej kwestii przekonujące są wywody w również niezmiernie obszernej odpowiedzi pozwanej na skargę kasacyjną. Podkreślić należy, że na gruncie powołanego przepisu kluczowe znaczenie odgrywają względy słuszności oraz uwarunkowania faktyczne danego przypadku, a uwzględnienie tego nastąpiło w wystarczający sposób w rozpoznawanej sprawie.

Podnosząc problem wykładni art. 386 § 4 k.p.c. skarżąca Spółka nie zauważyła, że przepis ten ma bardzo obszerne orzecznictwo i podniesiona kwestia dawno doczekała się rozstrzygnięcia, gdyż zachowanie dwuinstancyjności zawsze towarzyszy zarzutom związanym z uzupełnieniem postępowania dowodowego i wynikającym z tego nowym ustaleniom faktycznym oraz ocenom prawnym, dokonanym po raz pierwszy dopiero na etapie postępowania odwoławczego. Jednakże to postępowanie w przyjętym w Polsce modelu działania sądu drugiej instancji, który jest nie tylko instancją kontrolną, ale także rozpoznającą sprawę (model apelacji pełnej) jest zupełnie zrozumiałe. Wyrok drugiej instancji zapadł w niniejszej sprawie w wyniku apelacji strony powodowej i została ona częściowo uwzględniona, zatem strona skarżąca skorzystała z możliwości przedstawienia swoich racji Sądowi drugiej instancji. Ponadto, należy zauważyć, że spór między stronami toczy się od ponad dziesięciu lat i w świetle zgromadzonego materiału procesowego nie można stwierdzić, że nie została rozpoznana istota sprawy.

W uzasadnieniu wniosku strona powodowa zgłosiła również oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W utrwalonym i znanym, obszernym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w doktrynie są wskazane przesłanki skutecznego powołania się na tą, najbardziej niekonkretną podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wprawdzie skarżąca się na to jakby powołuje w słowach, że oczywistość ta jest widoczna na pierwszy rzut oka, jednak prawnie tego nie dowodzi, zarówno odnośnie do kwestionowanych ustaleń biegłego (gdzie wkracza w ustalenia faktów i ocenę dowodów wyłączoną z postępowania kasacyjnego – art. 398³ § 3 k.p.c.), jak i w przedmiocie „niesprawiedliwego obciążenia kosztami”. Jednakże koszty te wynikają z ogólnych reguł ponoszenia kosztów procesu sądowego w stopniu zależnym od rezultatów tego procesu. Również w tym zakresie argumentacja w odpowiedzi na skargę przekonuje o wadliwości

rozumowania skarżącej i z tej przyczyny nie można podzielić twierdzenia powódki o spełnieniu przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.